

Visitas på Utsira

23. mars 2023

Preken av biskop Anne Lise Ådnøy

Marimesse Lukas 1. 26-38

Men da Elisabet var i sjette måned, ble engelen Gabriel sendt fra Gud til en by i Galilea som het Nasaret,²⁷ til en jomfru som var lovet bort til Josef, en mann av Davids ætt. Jomfruens navn var Maria.²⁸ Engelen kom inn til henne og sa: «Vær hilset, du som har fått nåde! Herren er med deg!»²⁹ Hun ble forskrekket over engelens ord og undret seg over hva denne hilsenen skulle bety.³⁰ Men engelen sa til henne:

«Frykt ikke, Maria! For du har funnet nåde hos Gud.

³¹ Hør! Du skal bli med barn og føde en sønn, og du skal gi ham navnet Jesus.

³² Han skal være stor og kalles Den høyestes Sønn, og Herren Gud skal gi ham hans far Davids trone.

³³ Han skal være konge over Jakobs hus til evig tid; det skal ikke være ende på hans kongedømme.»

³⁴ Maria sa til engelen: «Hvordan skal dette kunne skje når jeg ikke har vært sammen med noen mann?»³⁵ Engelen svarte:

«Den hellige ånd skal komme over deg, og Den høyestes kraft skal overskygge deg. Derfor skal barnet som blir født, være hellig og kalles Guds Sønn.

³⁶ Og hør: Din slektning Elisabet venter en sønn, hun også, på sine gamle dager. Hun som de sa ikke kunne få barn, er allerede i sjette måned.³⁷ For ingen ting er umulig for Gud.»³⁸ Da sa Maria: «Se, jeg er Herrens tjenestekvinne. La det skje med meg som du har sagt.» Så forlot engelen henne.

I dag gir vi Maria oppmerksomhet. Ni måneder før jul er dagen for et Ave Maria: *Hill deg Maria, full av nåde, Herren er med deg. Velsignet er du blant kvinner og velsignet er ditt livs frukt Jesus.*

Luther sa og skreiv at helgenene er gode å ha som forbilder, men vi trenger dem ikke som mellomledd mellom oss og Gud. Av alle helgenene har Maria en særstilling. Hun ble mor til Jesus, han som kalles Guds Sønn. Maria blir kalt Guds mor og himmeldronning. For kirka har hun vært det moderlige og feminine innslaget. Mange tok sin tilflukt til Maria, fordi de regnet hennes nåde og forbønn hos Gud Fader og Sønnen som tryggere og mindre farlig enn å be direkte til guddommen. Maria framstilles ofte med en vid, blå kappe. Under den kunne syndere ta tilflukt, dersom Guds øye ble for strengt.

I den eldste fortellingen om Jesus, Markus-evangeliet, er Jesu barndom ikke med. Kanskje ble fortellingene i begynnelsen av Lukas og Matteus-evangeliene først samlet en generasjon eller to etter at Jesus levde synlig mellom mennesker? Tradisjonen bak Lukas sin fortelling gir oppmerksomhet til Maria, mens Matteus har mer fokus på Josef og hans rolle. (19. mars er Josef sin dag i helgenkalenderen) For oss er det helt utenom all skikk og bruk at det kommer en engel på besøk. Den gang, i tida før og etter år 0 var slike fortellinger ikke uvanlige. Særlig var englebudskap og mirakuløse fødsler knyttet til guddommelige oppdrag. *Og se, din slektning Elisabeth venter en sønn hun også, på sine gamle dager.* Vi kan undre oss over og lure litt på om Gud, vår Skaper og Frelser, brukte et «språk» som Maria og hennes samtidige var fortrolige med?

Maria budskapsdag er en hvit festdag i fastetida. Musikk og salmer, lovsang og lys bærer preg av glede og feiring. Hva feirer vi? Det gamle teologiske ordet er «ikjøttelsen», direkte oversettelse av det latinske inkarnasjon. Ikjøttelsen er at Gud, usynlig og ubegripelig og overveldende, velger å komme oss mennesker så nær, at Guds vei til oss går gjennom Marias livmor og en fødsel. Kirka tar som fellesskap vare på ikjøttelsen gjennom sakramentene: den nye fødsel i dåpen, og Jesus gitt til oss i brød og vin i nattverden. Konkrete, fysiske handlinger som bærer oss midt i alt som er for stort.

To ganger ble det sagt Ja her ved døpefonten i fjor. *Ja, vi vil at dette barnet skal oppdras i forsakelse og tro og tilhøre Kristus.* Vi feirer på Maria budskapsdag at det er mulig for mennesker å si Ja til Gud. Maria sa ikke ydmykt Ja med en gang. Hun stilte et motspørsmål. Men så ga hun sin tilslutning til Guds vilje. Når Gud eller troen på Gud blir utfordrende, kan vi godt stille motspørsmål. For hvordan skal dette kunne skje?

Maria blir kalt mor for kirka. Hennes Ja til å bære fram Guds sønn, er også kirka sitt Ja, faddernes Ja: som kirke er vi et fellesskap som bærer Jesus videre, til neste generasjon, og til folk som ikke har hørt om ham. Jesus sa: «Gjør alle folkeslag til mine disipler» – og inni meg tenker jeg hver gang: Alle slags folk, Jesus, gjør alle slags folk til dine disipler. Vi er både så forskjellige og så utrolig like. Alle har vi fått dagene av Gud.

Her er de eldste delene av kirkebygget fra 1785. Sto det ei kirke her før det? Historie er spennende. Det finnes et omriss av Maria-kirka i Stavanger, rett utenfor Domkirka. Det står en stein til minne om Maria-kirka på Hundvåg. Før en gang, i historien for lenge siden, var Maria-kirka tilfluktsrom for umyndige kvinner og bønder.

Kanskje kirka i dag kan være tilfluktsrom for alle slags folk? For vi er alle både små og store, samtidig. Det finnes gåter vi ikke forstår. For eksempel at Guds framtid og det evige liv begynner her. Og vi trenger noen som bærer oss, et rom der vi kan takke og be: *Vi bærer mange med oss i dag når vi går frem. – Vi ber deg, Gud om nåde, vi ber i manges sted: Gi at vi bringer med oss velsignelse og fred.*

Noen har kalt det å være svanger med Guds framtid –

Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd, som var, er og blir, en sann Gud fra evighet til evighet.